

I

1944 – Wester Ross, Schotland

Het geluid van schoppen die krachtig in de stevige veengrond werden gestoken was onmiskenbaar. Soms klonk het tegelijk, en dan weer uit de maat: het overlapte, ging uiteen, tuimelde over elkaar heen en kwam dan weer samen, net zoals het gehijg van de mannen. De oudste van de twee pauzeerde even en leunde op het handvat van zijn schop, terwijl de koele nachtlucht het zweet op zijn nek droogde. Hij had respect gekregen voor grafdelvers die dit elke werkdag moesten doen. Als dit allemaal achter de rug was, zou hij hiermee nooit zijn brood willen verdienen.

‘Kom op, ouwe,’ riep zijn metgezel zacht. ‘We hebben geen tijd voor theepauzes.’

Dat wist de uitrustende man ook wel. Ze waren hier samen in verzeild geraakt, en hij wilde zijn vriend niet in de steek laten. Maar hij raakte snel buiten adem. Hij onderdrukte een hoestaanval en ging weer verder met zijn werk.

Ze hadden er tenminste wel de juiste nacht voor uitgekozen. Het was helder, en de halve maan gaf net voldoende licht om hun werk te kunnen doen. Iemand die over het pad voorbij het omheinde akkerland kwam aanlopen zou hen weliswaar kunnen zien, maar er was geen enkele reden om hier midden in de nacht buiten te gaan rondlopen. Patrouilles kwamen niet zo ver de nauwe vallei in, en door het maanlicht hoefden ze geen lamp te gebruiken die de aandacht zou kunnen trekken. Ze vertrouwden erop dat ze niet ontdekt zouden worden. Door hun training waren clandestiene operaties tenslotte een tweede natuur geworden.

Een lichte wind vanaf de zeearm voerde de karakteristieke geur van zeewier van het laagtij mee en het zachte deinen van de golven tegen de

rotsen. Een nachtvogel die ze allebei niet herkenden stootte zo nu en dan een klagelijk gekrijs uit waarvan ze telkens weer opschrokken. Maar hoe dieper de kuil werd, hoe minder de buitenwereld tot hen doordrong. Uiteindelijk konden ze niet meer boven de rand van de kuil uit kijken. Ze hadden geen van beiden last van claustrofobie, maar het was onaangenaam om zo volledig ingesloten te zijn.

‘Genoeg.’ De oudere man zette de ladder tegen de wand en klom langzaam terug naar de wereld, opgelucht dat hij de lucht weer om zich heen voelde bewegen. Een paar schapen aan de andere kant van de vallei schrokken op, en in de verte kefte een vos. Maar er was nog altijd geen spoor te bekennen van een medemens. Hij liep naar de aanhangwagen een paar meter verderop, waarin iets groots en rechthoekigs onder een dekzeil lag.

Ze trokken samen het canvas doodskleed weg, zodat de twee houten kisten die ze eerder in elkaar hadden getimmerd, zichtbaar werden. Ze zagen eruit als een stel onafgewerkte doodskisten die op hun kant stonden. De mannen stelden zich op bij de eerste kist, paktten de touwen waarmee hij vastzat beet en tilden hem behoedzaam van de laadbak van de aanhangwagen. Grommend en vloekend van inspanning liepen ze ermee naar de rand van de kuil, waar ze hem voorzichtig lieten zakken.

‘Shit!’ riep de jongere man uit toen het touw te snel door een van zijn handpalmen schoot, zodat de huid verschroeide.

‘Hou je klep. Je maakt verdomme de hele vallei nog wakker.’ Hij liep stampend terug naar de aanhangwagen en keek over zijn schouder om te zien of de ander hem volgde. Ze herhaalden dezelfde procedure, wat langzamer en onhandiger nu de zware inspanning hun parten begon te spelen.

Vervolgens was het tijd om de kuil op te vullen. Ze werkten in akelige stilte verder en schepten zo snel ze konden. Toen de nacht zich langzaam begon terug te trekken langs de bergketen in het oosten, begonnen ze aan de laatste fase van hun karwei: het weer aanstampen van de bovenlaag van turfplaggen. Ze waren vies, ze stonken en ze waren uitgeput. Maar de klus was geklaard. Ooit, over een tijdje, zou het het waard zijn.

Voordat ze zich weer in de cabine hesen, schudden ze elkaar de hand, waarna ze zich in een ruwe omhelzing tegen elkaar aan drukten. ‘We hebben het geflikt,’ zei de oudere man tussen het hoesten door, en hij hees zich op de bestuurdersstoel. ‘We hebben het verdomme geflikt.’

En terwijl hij dat zei, kropen de *Mycobacterium tuberculosis*-organismen door zijn longen, waar ze weefsel verwoestten, gaatjes knaagden en

luchtwegen blokkeerden. Binnen twee jaar zouden de consequenties van zijn daden hem niet meer kunnen raken.

2

2018 – Edinburgh

Hoofdinspecteur Karen Pirie werd door de bijtende noordenwind in haar rug voortgedreven over het vals plat van Leith Walk naar haar kantoor. Haar oren tintelden van de wind en werden geteisterd door het schuren, boren en dreunen van omvangrijke sloopwerkzaamheden op het perceel dat het begin van de straat domineerde. Met zijn luxeappartementen, chique winkels en dure restaurants mocht de beloofde nieuwbouw dan misschien wel de economie van Edinburgh stimuleren, maar Karen dacht niet dat ze er veel tijd of geld zou besteden. Het zou fijn zijn als de gemeenteraad met ideeën kwam waarvan de inwoners meer profiteerden dan bezoekers van de stad.

‘Ouwe mopperkont,’ mompelde ze in zichzelf toen ze bij Gayfield Square kwam en op weg ging naar de gedrongen betonnen dozen waarin het politiebureau was gehuisvest. Meer dan een jaar na het verlies dat haar van haar ankers had geslagen, deed Karen haar uiterste best om de treurigheid te doorbreken die als een sluier over haar leven was gevallen. Ze moest toegeven dat ze zelfs op een goede dag nog altijd een heel eind te gaan had. Maar ze deed haar best.

Ze groette de geüniformeerde agent achter de balie met een knikje, tikte met een gehandschoende vinger op het cijferpaneeltje en liep met ferme pas door de lange gang naar een kantoor dat ogenschijnlijk op het laatste moment nog met enige tegenzin aan het uiteinde ervan was toegevoegd. Karen duwde de deur open en bleef als aan de grond genageld op de drempel staan. Er zat een vreemde aan het normaal gesproken onbemande derde bureau in de kantooruimte, met zijn voeten op de prullenbak, de *Daily Record* open op zijn schoot, en in zijn ene hand een rustiek broodje waaruit bacon stak.

Karen deed overdreven een stap terug om naar het bordje op de deur te staren waarop HISTORISCHE ZAKEN stond. Toen ze zich weer omdraaide,

was het gezicht van de tegendraadse kleine man nog altijd naar de krant gekeerd, maar zijn blik was op haar gericht, behoedzaam, klaar om terug te schieten naar het krantenpapier alsof hij haar nooit had aangekeken. ‘Ik weet niet wie je bent of wat je hier denkt te doen, vriend,’ zei ze terwijl ze naar binnen stapte. ‘Maar ik weet wel dat het veel te laat is om nog een goede eerste indruk te maken.’

Hij verplaatste zijn voeten kalm van de prullenbak naar de vloer. Voordat hij iets kon zeggen of verder nog iets kon doen, hoorde Karen vertrouwde zware voetstappen in de gang achter haar. Ze wierp een blik over haar schouder en zag rechercheur Jason ‘de Mint’ Murray op haar afkomen, die zijn best deed drie boven op elkaar gestapelde bekers koffie van Valvona & Crolla in evenwicht te houden. Drié bekers?

‘Hoi, chef, ik had anders wel gewacht tot je er was, maar brigadier McCartney snakte naar een kop koffie, dus toen ben ik maar gewoon...’ Hij zag haar ijzige blik en glimlachte flauwtjes.

Karen liep het kantoor door naar haar bureau, het enige met nog iets van een uitzicht. Iets wat amper een raam mocht heten keek via een steeg uit op een blinde muur. Ze staarde er even naar en keek deze brigadier McCartney vervolgens met een dunne glimlach aan. Hij was zo verstandig geweest om zijn krant dicht te slaan, maar hij was niet rechtop gaan zitten. Jason strekte zich behoedzaam tot zijn volle lengte uit om Karens koffie voor haar neer te zetten zonder te dichtbij te komen. ‘Brigadier McCartney?’ Ze gaf haar woorden de volle lading minachting mee.

‘Dat klopt.’ Twee woorden waren genoeg om te weten waar hij vandaan kwam: Glasgow. Dat had ze uit zijn brutale branie moeten kunnen opmaken. ‘Brigadier bij de recherche Gerry McCartney.’ Hij grijnsde, zich van geen kwaad bewust, of het kon hem allemaal niets schelen. ‘Ik ben je nieuwe hulpje.’

‘Sinds wanneer?’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Sinds de commissaris besloot dat je hulp nodig had. Ze vindt blijkbaar dat je iemand nodig hebt die weet wat hij doet. En dat ben ik dus.’ Zijn glimlach verschraalde enigszins. ‘Rechtstreeks van het Team Zware Misdrijven hiernaartoe.’

De nieuwe commissaris. Natuurlijk zat zij hierachter. Karen had gehoopt dat haar werksituatie zou verbeteren toen haar vorige baas bij een corruptieschandaal op hoog niveau tussen twee vuren kwam te zitten en samen met het vuil buiten werd gezet. Karen had nooit beantwoord aan zijn beeld van wat een vrouw moest zijn: onderdanig, gehoorzaam en louter decoratief. En hij had altijd geprobeerd om ook maar de kleinste

onjuistheden in haar onderzoeken op te sporen. Zonder succes overigens. Karen had door de jaren heen te veel energie verspild om hem met zijn neus uit de details van haar spuurwerk vandaan te houden.

Toen Ann Markie de promotie kreeg waardoor Historische Zaken onder haar hoede kwam, had Karen op een minder gecompliceerde relatie met haar baas gehoopt. Maar die bleek op een andere manier gecompliceerd te zijn. Ann Markie en Karen waren van hetzelfde geslacht en waren allebei uiterst intelligent. Maar daar hielden de overeenkomsten dan ook op. Markie verscheen elke dag cameraklaar en fris en fruitig op haar werk. Ze was het aantrekkelijke gezicht van de Schotse politie. En ze had tijdens hun eerste gesprek duidelijk gemaakt dat ze Historische Zaken voor 110 procent zou steunen, zolang Karen en Jason maar zaken oplosten die een modern, toegewijd en zorgzaam beeld van de Schotse politie naar buiten brachten, in plaats van dat van een stel idioten dat een maand lang naar een man op zoek was die als vermist was opgegeven terwijl hij dood in zijn eigen huis lag. Ann Markie was toegewijd aan het soort gerechtigheid dat haar in staat stelde soundbites te fabriceren voor het avondjournaal.

Markie had inderdaad laten vallen dat het budget misschien wel ruimte bood om Historische Zaken met een extra medewerker uit te breiden. Karen had gehoopt op een burger die zich over de administratie en het eenvoudige digitale spuurwerk zou kunnen ontfermen, zodat Jason en zij op het scherpst van de snede konden doorwerken. Hoewel scherp misschien het verkeerde woord was als het om Jason ging. Maar hoewel de Mint dan misschien niet de slimste was, beschikte hij wel over een warmte die Karens soms oplaaierende ongeduld wat temperde. Ze vormden een goed team. Ze hadden administratieve hulp nodig, niet een of andere nietsnut met kapsones uit Glasgow die dacht dat hij als hun redder in nood was uitgezonden.

Ze keek hem zo streng mogelijk aan. ‘Van het Team Zware Misdrijven naar Historische Zaken? Bij wie heb je het daar voor jezelf verpest?’

McCartney fronste even zijn voorhoofd, maar hij herstelde zich snel. ‘Dus dit is volgens jou niet echt een beloning?’ Zijn onderkaak kwam iets naar voren.

‘Wat ik vind komt niet altijd overeen met wat mijn collega’s vinden.’ Ze trok de deksel van haar koffiebeker en nam een slokje. ‘Als je maar niet denkt dat dit een vakantie wordt.’

‘Nee, zeker niet,’ zei hij. Nu ging hij rechtop zitten en keek hij haar alert aan. ‘Je hebt veel respect bij het Team Zware Misdrijven,’ voegde hij er gehaast aan toe.

Karen hield haar gezicht in de plooi. Nu was ze iets bruikbaar te weten gekomen over Gerry McCartney: hij was een goede leugenaar. Ze wist precies hoeveel respect haar afdeling genoot bij rechercheurs die in realtime met lastige misdaden worstelden. Ze vonden Historische Zaken maar een makkie. Als zij een dader uit het verleden pakte, was ze een dag lang de held in de media. En als ze faalde? Niemand die voortdurend dreigend over haar schouder meekeek. 'Jason is bezig met het afwerken van een lijst met mensen die in 1986 een rode Rover 214 bezaten. Daar kun je hem wel mee helpen.'

McCartneys mond vertrok met iets van lichte afkeer. 'Waarvoor?'

'Een reeks gewelddadige verkrachtingen,' zei Jason. 'Hij had het laatste meisje zo erg in elkaar geslagen dat ze met hersenletsel in een rolstoel belandde. Ze is een paar weken geleden alsnog overleden.'

'En daarmee dook er nieuw bewijsmateriaal op. Een voormalige tip-pelaarster zag het verhaal in de krant. Ze heeft zich destijds niet gemeld, omdat ze toen nog gebruikte en omdat ze het niet met haar pooier aan de stok wilde krijgen. Maar ze had een piepklein notitieboekje waarin ze opschreef bij welke auto's andere vrouwen instapten. Ze had het verbazingwekkend genoeg nog steeds in haar bezit, weggestopt in een oude handtas. De rode Rover is op alle avonden dat de verkrachtingen plaatsvonden in de wijk geweest.'

McCartney trok zijn wenkbrauwen op en zuchtte. 'Maar ze heeft het niet kunnen opbrengen om het nummerbord te noteren. Is dat niet typisch voor de gemiddelde hoer?'

Jason keek zorgelijk.

'Even iets om in je oren te knopen, brigadier? We gebruiken in dit team liever het woord sekswerker,' zei Karen. En de toon waarop ze dat zei was er niet eentje die mensen aanleiding gaf met haar in discussie te gaan. Gerry haalde zijn neus op, maar hij zei niets.

'Ze heeft het nummerbord wel,' zei Jason opgewekt. 'Maar de tas lag op zolder van het huis waar ze tegenwoordig woont, en de muizen hebben het aangevreten. Alle randen van de bladzijden zijn helemaal weggevretten. We hebben alleen maar de eerste letter: B.'

Karen glimlachte. 'Dus jullie hebben de leuke klus om de archieven van Kentekenregistratie door te spitten om de eigenaars van dertig jaar geleden op te sporen. Iemand bij de Dienst Wegverkeer gaat heel blij met jullie zijn. Maar het goede nieuws is dat het lab in Gartcosh erin is geslaagd om DNA te verkrijgen uit het bewijsmateriaal dat al die jaren in een doos heeft gezeten. Dus als we een mogelijke dader vinden, zouden

we die zaak keurig tot een goed einde kunnen brengen.’ Ze dronk haar koffie op en gooide de beker in de prullenbak. ‘Veel succes daarmee.’

‘Oké, chef,’ mompelde Jason, die er ook meteen mee aan de slag ging. Hij geeft het goede voorbeeld, dacht Karen. De jongen begon het te leren. Langzaam maar zeker begon hij het te leren.

‘Waar ga jij naartoe?’ vroeg McCartney toen ze naar de deur liep.

Gaat je geen bal aan, wilde ze zeggen, maar ze besloot dat het waarschijnlijk de moeite loonde om hem enigszins te vriend te houden. Voorlopig althans. Totdat ze zich een goed beeld over hem en zijn relatie met Ann Markie had gevormd. ‘Ik ga naar Granton om met een van de conservatoren daar te praten, omdat ze denkt dat ze mogelijk een gestolen schilderij in een privécollectie heeft gezien.’

Weer dat lichte vertrekken van zijn mond. ‘Ik had niet gedacht dat dat iets voor ons was. Gestolen schilderijen.’

‘Wel als een beveiliging bij de diefstal de volle laag uit een hagelgeweer in zijn gezicht kreeg. Acht jaar geleden, en dit is de eerste keer dat we ook maar iets horen over waar het schilderij mogelijk is beland.’ En weg was ze, in gedachten al bezig met het plannen van haar route. Een van de vele dingen die haar aan Edinburgh bevielen, was dat het er eenvoudiger was om met de bus en te voet ergens te komen dan om bij het bureau een dienstauto los te peuteren. Alles waarmee je de kleingeestige uitoefening van triviale macht kon vermijden was wat Karen betreft mooi meegenomen. ‘Bus zestien,’ mompelde ze terwijl ze naar de bushaltes op Leith Walk liep. ‘Dat is prima.’

3

2018 – Wester Ross

Alice Somerville kwam met moeite overeind uit de bestuurdersstoel van haar Ford Focus, met de soepele gratie van een vrouw van een jaar of veertig ouder dan zij. Ze kreunde en rekte haar ledematen uit, huiverend in de kille wind die vanaf de zeearm aan de voet van de helling waaide. ‘Ik was vergeten dat het zo’n eind omhoog is,’ mopperde ze. ‘Dat laatste uur vanaf Ullapool leek wel een eeuwigheid te duren.’

Haar echtgenoot hees zich tot zijn volle lengte op uit de passagiersstoel. ‘En jij was degene die gisteravond bezwaar maakte toen ik erop stond dat we in Glasgow zouden stoppen om te overnachten.’ Hij rolde met zijn schouders en kromde zijn rug. ‘Als ik naar jou had geluisterd, had ik onherstelbare schade aan mijn ruggengraat opgelopen.’ Hij grijnsde naar haar, zich niet bewust van de sullige uitdrukking die zijn gezicht daarvan kreeg. ‘Schotland gaat altijd verder door dan je verwacht.’ Hij schudde wat met zijn benen in een poging zijn strakke spijkerbroek iets omlaag te krijgen, zodat de pijpen tot zijn bruine leren veterlaarzen zouden reiken.

Alice trok de wokkel uit haar paardenstaart en schudde haar donkere haar los. Toen het rond haar gezicht viel, verzachtte dat haar scherpe gelaatstrekken en benadrukte het haar rechte wenkbrauwen en hoge jukbeenderen. Ze deed de kofferbak open en pakte haar rugzak eruit. ‘We waren vorig jaar zo opgewonden dat we niet zo erg op de afstand hebben gelet. Maar het is hier prachtig. Moet je die bergen eens zien, de manier waarop ze elkaar bijna lijken te omsluiten. En de zee, die grote binnenrollende golven. Het is haast niet te geloven dat dit hetzelfde land is als Hertfordshire.’

Ze rolde met haar schouders en pakte met gebogen rug nog een vel papier uit de auto dat ze had geprint voordat ze op pad waren gegaan. ‘Dit is zonder meer de plek,’ zei ze, en ze vergeleek de foto op het papier met het lange, lage gebouw waarvoor ze geparkeerd hadden. Het was een lompe, tegen de heuvelflank genestelde steenhoop, die echter duidelijk onlangs nog was opgeknapt, waarbij rekening was gehouden met de originele contouren. Het voegwerk tussen de stenen was nog betrekkelijk vrij van mos en korstmossen, de raamkozijnen waren stevig en in het lood geplaatst, en de verf erop was niet aangetast door het weer.

Will draaide om zijn as en wees naar een witgekalkt boerenhuis met twee verdiepingen aan de andere kant van de nauwe vallei. ‘En dat moet het huis van Hamish zijn. Het ziet er behoorlijk fraai uit voor zo’n afgelegen plek.’

‘Geen wonder dat we er vorig jaar niet helemaal wijs uit konden worden. Volgens Granto’s plattegrond was dit niet veel meer dan een ruïne. Een stapel stenen die ooit een koestal was. En er is geen spoor te bekennen van de schaapskooi die hij als belangrijkste oriëntatiepunt vanaf de weg noemde.’ Alice schraapte haar keel. Ze wees naar de helling, waar een tiental schapen aan gras stond te knabbelen dat er al goed gemaaid uitzag. ‘Daar op die heuvel worden ze in ieder geval niet meer gekooid.’

‘Nou ja, we zijn er nu wel gekomen. Met dank aan Hamish.’ Will laadde

een grote weekendtas uit. ‘Laten we ons in huis installeren.’

Alice liet haar blik over de vallei gaan. Het witte boerenhuis leek verleidelijk dichtbij, maar Hamish had hen gewaarschuwd dat er een ver-raderlijk stuk veenmoeras tussen lag. Het leek totaal niet op het keurig verzorgde platteland in de buurt van waar ze zelf woonden. ZET HET MAAR UIT JULIE HOOFD OM HET OVER TE STEKEN had hij gewaarschuwd in de e-mail die hij samen met gedetailleerde uitleg en een routebeschrijving had gestuurd. Over het oneffen eenbaansweggetje was het meer dan een kilometer lopen, maar ze zouden tenminste droog en veilig aankomen. ‘Het is niet zo heel ver. Volgens mij zouden we er hooguit een halfuur over doen. We zouden er nu nog even kunnen langsgaan om gedag te zeggen? Het zou fijn zijn onze benen even te strekken.’

‘We hebben tegen Hamish gezegd dat we morgen zouden langskomen, Alice. Ik wil niet op de verkeerde voet beginnen. Laten we niet vergeten dat hij degene is die ons een gunst verleent. En bovendien moeten we aan het avondeten beginnen. Ik sterf nu al van de honger. Wat er daarboven in Clashstronach ook op ons ligt te wachten zal er morgen ook nog zijn.’ De plaatsnaam klonk stuntelig uit zijn mond. Hij trok haar in een eenarmige omhelzing tegen zich aan. ‘Je bent altijd zo ongeduldig.’

Alice protesteerde, maar ze ging op haar tenen staan om hem op zijn wang te kussen. Vervolgens liep ze over het pad van tuintegels naar het huurhuisje dat Hamish hun had aanbevolen. Ze keek opnieuw op het vel papier en tikte een code in op het beveiligde sleutelkluisje. Het zwaaide open, en ze zag twee setjes sleutels aan een haak. Will bleef nog even staan om in de zijspiegel zijn uiterlijk te controleren – donkerblonde lok op zijn plaats, zijn sik netjes, geen resten bloedworst van de lunch tussen zijn tanden – voordat hij haar volgde.

De deur gaf toegang tot een kleine hal, met aan de ene kant een openstaande deur naar de woonkamer van het huisje. Het ene uiteinde ervan was ingericht als open keuken, compleet met koel-vriescombinatie en gasfornuis. Er stond een rustiek grenen eettafel naast, met vier stoelen met een rotan rugleuning, de comfortabel uitziende kussentjes er keurig op vastgeknoopt. Midden op tafel stond een vaas met welriekende lat-hyrus. Alice nam aan dat het kunstbloemen waren, gezien het klimaat en de tijd van het jaar, maar ze zagen er echt uit, en ze gaven de ruimte iets huiselijks.

Aan de andere kant van de kamer stond een goedgevulde bank tegenover een aan de muur bevestigde flatscreen-tv, die boven een stenen open haard met een turf-kachel hing, de turfblokken er keurig aan weerszijden

van opgestapeld. De open haard werd geflankeerd door een stel leunstoelen. ‘Ziet er best goed uit,’ zei Will.

‘Ietwat spartaans.’ Alice liet haar rugzak op een van de keukenstoelen vallen. ‘Zelfs met die afbeeldingen aan de muur.’ Ze gebaarde naar de foto’s van woeste zeegezichten en rotsen.

‘Hamish zei dat ze de verbouwing nog maar een paar weken geleden hebben afgerond,’ bracht hij haar in herinnering, en hij liep door naar de twee deuren achter in de ruimte. Hij deed de linkerdeur open, die naar een fris betegelde badkamer bleek te leiden, waar een lang venster een weids uitzicht op de zee arm bood. ‘Wow!’ zei hij. ‘Wat een geweldig uitzicht als je in bad ligt of onder de douche staat.’

Alice keek over zijn schouder naar binnen. ‘De wc staat tenminste verdekt opgesteld achter een scherm,’ zei ze.

‘Wat ben jij burgerlijk,’ plaagde hij.

Alice, die over het algemeen wel wat kon hebben, porde hem zachtjes in zijn ribben en zei: ‘Ik wil mensen gewoon geen beeld meegeven dat ze niet meer uit hun geheugen kunnen wissen.’

De andere deur leidde naar een eenvoudig ingerichte slaapkamer, met een extra groot bed en een verzameling bijpassende grenen meubels die overduidelijk als bouw pakket bij een grote bouwmarkt vandaan was gekomen. De show werd gestolen door een tweede panoramaraam, dat uitzicht bood op de zee en op blauwgrijze bergen die elkaar aan de horizon omsloten. ‘Dit is prima te doen,’ zei Alice.

Will gooide de weekendtas op het bed. ‘Het is een stuk comfortabeler dan waar Long John Silver en Jim Hawkins terecht kwamen tijdens hun schatgraverij. Ik zal de boodschappen naar binnen brengen.’

Toen hij zich omdraaide, kwam Alice dicht tegen hem aan staan. Ze sloeg haar armen om hem heen en legde haar handen op zijn billen, waarna ze hem tegen zich aan trok. ‘Daar is nog tijd genoeg voor,’ mompelde ze, en ze streek met haar lippen over zijn hals, haar adem warm en flirtend op zijn huid. ‘Dit is echt heel spannend, Will. Ik heb het gevoel dat we op het punt staan om Grant’s werkelijke nalatenschap aan het licht te brengen.’

Er viel wel iets te zeggen voor zo’n jacht op een schat, dacht Will. Na drie jaar huwelijk leefde Alice’ enthousiasme voor seks wat minder vaak op. Maar het voorbereiden van deze expeditie en het zich voorstellen wat het zou kunnen opleveren hadden een opwinding in haar doen oplaaien die hij maar al te graag ten volle wilde benutten. ‘Daar heb ik niets tegen in te brengen,’ zei hij. Hij sloeg zijn armen om haar heen, dankbaar dat

zijn lichaam nog altijd zo weinig aanmoediging van haar nodig had om te reageren. Hij liet zich achterovervallen.

Ze kustte hem opnieuw, deze keer op zijn mond, en verplaatste haar lichaam om hem tegen het bed aangedrukt te houden. Ze liet een hand tussen hen in glijden. ‘Hm, ik voel het, ja.’

‘We zouden vaker moeten gaan schatgraven.’ En toen was de tijd van praten voorbij.

4

2018 – Edinburgh

De vrouwen die diep in gesprek waren aan de tafel achter Karen hadden niet minder op hun plaats kunnen zijn. Ze kon hen zien in de spiegel aan de muur van Café Aleppo, en als ze zich concentreerde kon ze hun gesprek woordelijk volgen. Ironisch genoeg zou ze er geen acht op hebben geslagen als ze in hun natuurlijke habitat hadden gezeten – Bruntsfield of Morningside, schatte ze zo, met een Weense filterkoffie in de Duitse Konditorei of met een *flat white* in een ambachtelijke koffietent voor hipsters. Maar er moest een reden zijn waarom witte vrouwen uit de middenklasse van een welbewust onbestemde leeftijd helemaal aan het uiteinde van Leith Walk over kleine glazen met Mirans sterke kardemomkoffie gebogen zaten.

Karen was de enige andere persoon in het koffiehuis die niet uit het Midden-Oosten kwam, en ze had zo haar eigen redenen om er te zijn. Het was ten eerste min of meer halverwege de opslagfaciliteit en haar kantoor, en ze had een kop koffie nodig om te herstellen van een uur kunstzinnige, aarzelende vooruitgang in Granton. En ze moest ook bedenken wat het betekende om met een vertrouweling van Ann Markie opgescheept te zitten. Hier kon ze even vrijaf nemen om na te denken over hoe ze moest omgaan met brigadier Gerry McCartney, omdat ze met absolute zekerheid wist dat geen van haar collega's haar hier toevallig tegen het lijf zou lopen. Een sociale onderneming die werd gerund door een stel Syrische vluchtelingen was niet het soort plek waar de gemiddelde politieagent een korte eetpauze ging nemen.

Dat was niet de enige reden voor haar komst. Karen had Miran en de andere Syriërs voor het eerst ontmoet tijdens haar nachtelijke omzwervingen door de stad. Ze hadden op een kluitje gestaan rond een provisorische tuinbrander onder een brug, omdat ze elkaar nergens anders konden ontmoeten. Karen had een vreemd soort verwantschap met hen gevoeld en had hen geholpen om met de juiste mensen in contact te komen, en dat had geleid tot het als sociale onderneming opzetten van het koffiehuis. Het bracht haar telkens weer in verlegenheid dat haar geld hier daarom niet welkom was. Wat haar betrof had ze een schuld afgelost in plaats van dat ze zich had uitgesloofd om de helpende hand te bieden. Zij dachten daar anders over en weigerden haar steevast te laten betalen. Ze had tegengeworpen dat het voor een toeschouwer mogelijk zou lijken alsof ze een hoofdinspecteur van de recherche probeerden om te kopen. Miran had gelachen. 'Ik denk dat niemand die u kent zo dom zou zijn,' zei hij.

En daarom rekende ze altijd uit wat ze had gebruikt en gooide ze een overeenkomstig bedrag in de collectebus voor de liefdadigheidsinstelling die mensen ondersteunt die niet het geluk hadden gehad de hel te ontvluchten die Syrië was geworden. Mirans vrouw Amena had haar daarbij een keer een goedkeurend knikje gegeven. Als Karen al ergens in Edinburgh thuishoorde, was het volgens haar misschien wel in Aleppo.

Maar die twee vrouwen met hun vakkundig gekleurde haar, hun bescheiden gouden oorbellen en hun kasjmieren omslagdoeken waren er absoluut niet op hun plaats. Er was over het algemeen geen gebrek aan Schotse klanten in Aleppo, maar dat waren mensen uit Leith, buurtbewoners die voor het authentieke Midden-Oosterse eten kwamen en voor de moordend sterke koffie. Niet zoals deze vrouwen. En omdat het Karen nooit echt helemaal lukte om haar werk los te laten, gaf ze haar volle aandacht aan een gesprek dat waarschijnlijk niet bedoeld was om door anderen gehoord te worden.

De vrouw met donkere accenten in haar blonde haar knikte meelevend naar de vrouw met lichte accenten in haar bruine haar. 'We waren allemaal geschokt,' zei ze. Melodius Edinburghs, levendig en laag. 'Ik bedoel, we schrokken natuurlijk vreselijk toen je ons vertelde dat hij je had geprobeerd te wurgen, maar we stonden echt helemaal versteld toen hij midden tijdens een etentje kwam binnenstormen om het op te biechten.' Nu was Karens nieuwsgierigheid pas goed gewekt. Wat ze ook had verwacht te horen, dit was het zeker niet.

'Hij probeerde zijn hachje te redden.' De andere stem liet subtiel andere klinkers horen. Perthshire misschien? 'Berouw tonen. Zodat jullie

allemaal medelijden met die arme Logan zouden krijgen en mij de schuld zouden geven. Hij beseftte niet dat het te laat was. Dat ik al naar de politie was geweest.'

'Maar dat weet hij nu wel, toch?'

'Nou en of,' zei de brunette spottend. 'Hij wordt volgende week officieel verhoord.' Karen ontspande enigszins. Men had de vrouw tenminste serieus genomen. Hoewel haar maatschappelijke positie daar mogelijk ook een rol bij had gespeeld. Het was betreurenswaardig, maar een vrouw zoals zij die zo'n beschuldiging uitte zou altijd meer aandacht afdwingen dan iemand lager op de sociale ladder.

Het zachte gerinkel van een glas op een schotel. Een ingehouden adem. En toen zei de blondine voorzichtig en aftastend: 'Denk je niet dat het, nu hem dit boven het hoofd hangt, misschien niet het beste moment is om weer terug naar huis te verkassen?'

Je meent het, dacht Karen.

'Hij moet eruit.' Stellig. Kalm. Een vrouw die tot een besluit was gekomen. 'Ik moet weer thuis zijn met de kinderen. Het is krankzinnig dat we in Fiona's bejaardenflat wonen, terwijl hij in de gezinswoning zit. Hij is degene die de hypotheek niet heeft betaald. Hij is degene die een half miljoen pond van ons geld heeft verloren met wedden op sporten waar hij geen enkel verstand van heeft. Hij is degene die een verhouding heeft gehad. Hij is degene die zijn handen om mijn keel sloeg en me probeerde te wurgen.' Haar stem was kalm, haast robotachtig. Karen wierp stiekem nog een blik in de spiegel. De vrouw die zojuist had gesproken leek zo ontspannen alsof ze het over haar wekelijkse bestelling bij Waitrose had. Het had iets theatraals, bijna alsof het een act was met een vooropgezet doel. Maar goed, Karen gaf toe dat ze een van nature achterdochtige geest had.

'Dat kan allemaal wel zo zijn, Willow. Maar wat ga je doen als hij weigert te vertrekken?'

Willow zuchtte. 'Ik zal er gewoon voor moeten zorgen dat ik hem tot rede breng, Dandy. Want er begint een einde te komen aan Fiona's goedwillendheid. Ik zal aan zijn liefde voor de kinderen appelleren.'

'Je kan niet in je eentje naar huis gaan. Je kan niet zonder begeleiding de confrontatie aangaan met een man die je heeft geprobeerd te wurgen. Ik zal Ed met je meesturen.'

Willow liet een lach horen waarvan Karen vermoedde dat hij in een bepaald soort tijdschrift als klaterend zou worden omschreven. 'Ik probeer juist de druk wat van de ketel te halen. Ed is zo'n tien centimeter groter

en vijftien centimeter breder dan Logan. Dat zal het alleen maar erger maken. Luister, hij heeft zijn lesje geleerd. Hij heeft de politie al op zijn nek. Hij zal het niet nog erger gaan maken.'

Dandy zuchtte. 'Volgens mij zie je dit helemaal verkeerd. Hij heeft niets meer te verliezen, Willow. Hij heeft geen geld, geen baan. En wanneer de politie met hem klaar is en hij een strafblad vanwege huiselijk geweld heeft, zal de familierechter hem niet in zijn eentje in de buurt van de kinderen laten komen. Als je hem daarbovenop ook nog eens op straat zet, zal hij dakloos zijn, want met wat we nu weten zal geen van ons hem in huis nemen.'

'Net goed voor hem.' Willows stem was merkwaardig vlak en kil.

Een lange stilte. Lang genoeg voor Karen om de caleidoscoop te verdraaien, zodat er een ander plaatje verscheen.

'Ik zeg niet dat hij dat alles en nog meer niet verdient,' ging Dandy verder. 'Maar bekijk het eens vanuit zijn positie, Willow. Op dit moment is het dak boven zijn hoofd het enige wat hij nog overheeft. Als je dat van hem probeert af te pakken... Nou ja, wie weet hoe hij dan zal reageren?'

Karen hees zich in haar jas en stond op. Ze ging naast hun tafeltje staan, zich bewust van de verbijstering op hun gezicht toen haar aanwezigheid tot hen doordrong. 'Het spijt me dat ik jullie onderbreek, dames,' zei ze. 'Maar ik kon nu eenmaal niet helpen dat ik jullie gesprek kon volgen.' Ze wierp hun haar warmste glimlach toe. Ze waren beleefd: ze konden niet nalaten terug te lachen. 'Ik ben politieagent.' Daarmee verdween hun glimlach. 'Ik wilde alleen maar zeggen dat wanneer je iemand in een hoek drijft die niets te verliezen heeft, iemand die zijn handen al om je keel heeft gehad... Dat is in mijn ervaring wanneer vrouwen de dood vinden.'

Dandy duwde haar stoel naar achteren en deinsde terug voor deze hardvochtige waarheid. Ze kreeg een geschrokken uitdrukking op haar gezicht. Maar Willow werd zo bewegingloos als een kat die op een prooi loerde. 'Logan zou Willow nooit vermoorden,' wierp Dandy tegen.

'Het is beter om die mogelijkheid te vermijden. Het is beter om een directe confrontatie tussen jullie beiden te voorkomen. Zeker in een met scherpe messen uitgeruste keuken,' zei Karen.

'Dit is belachelijk. Ik hoef hier niet naar te luisteren.' Willow stond op en sloeg haar omslagdoek om zich heen. 'Ik ga naar de wc, Dandy, en dan ga ik betalen. Ik zie je buiten.'

Karen keek hoe ze wegliep en richtte zich toen weer tot Dandy, die nog altijd een beledigde uitdrukking op haar gezicht had. 'En ik wil nog iets anders zeggen, Dandy. Ik heb een achterdochtige geest. Dat krijg

je vanzelf van het werk dat ik doe. En toen ik daarnet naar je vriendin luisterde en zag hoe kalm ze was, moest ik me wel afvragen wat er hier werkelijk aan de hand is. Is ze eigenlijk wel bang voor hem? Of treft ze voorbereidingen voor iets heel anders? De rechters staan tegenwoordig zeer welwillend tegenover vrouwen die zichzelf verdedigen wanneer ze acuut voor hun leven moeten vrezen door toedoen van mannen die al aantoonbaar gewelddadig tegen hen zijn geweest.'

Nu stond Dandy op. 'Hoe durf je!'

Karen haalde haar schouders op. 'Dat durf ik, omdat het net zo goed mijn taak is om Logan te beschermen als ik Willow moet beschermen. Weet je zeker dat je niet wordt gebruikt om straks als getuige voor de verdediging te dienen? Gemakshalve toevallig bij machte om de versie van de gebeurtenissen zoals je vriendin die voorstelt te bevestigen?'

'Dat is ongehoord! Hoe heet je? Ik ga een klacht over je indienen!' riep Dandy, zodat de ogen van alle andere klanten op hen gericht waren.

Karen liep een paar stappen naar de deur en draaide zich toen om. 'Ik ga het nieuws zeer nauw in de gaten houden, Dandy. Ik hoop alleen maar dat ik jou en je vriendin Willow nooit meer hoeft te zien.' Ze gooide op weg naar buiten een handvol muntgeld in de collectebus, terwijl ze zich afvroeg of ze zich zojuist compleet voor schut had gezet of iemand het leven had gered.

5

2018 – Edinburgh

Later die avond, toen Karen hoofdinspecteur Jimmy Hutton over de ontmoeting vertelde, deed het haar goed om te horen dat ze volgens hem niet overdreven had gereageerd. Ze zaten in haar appartement aan het water, de verlichting gedimd, niet om romantische redenen maar omdat ze beiden graag mochten genieten van het indrukwekkende uitzicht over de Firth of Forth door het panoramaraam van de huiskamer. Het was elke week anders, afhankelijk van het weer, van het seizoen en van het verkeer op de brede riviermond.

'Voor wat het waard is, volgens mij heb je er juist aan gedaan, Karen.'

zei Jimmy. Hij stak zijn hand uit naar de ijsemmer om nog een ijsklontje in zijn Strathearn Rose-gin te gooien. Dit was hun ritueel geworden. Het was begonnen als een vaste maandagavondsessie, maar door de toegenomen werkdruk was het tegenwoordig een onvoorspelbaarder genoegen geworden. Karens appartement, verschillende soorten gin en de juiste omlijsting. En het werd met de maand barokker. Maar ze hadden de grens getrokken bij de gin die gedronken moest worden met een obscure ambachtelijke tonic, samen met een speciaal mengsel van zeewier en een schijfje grapefruit.

‘Ik wil een gin-tonic, geen Japanse theeceremonie,’ had Karen gemop-perd. ‘En bovendien, heb je de prijs van dat zeewierwater gezien?’

De gin-avondjes waren begonnen als onderling praatgroepje na de dood van Phil Parhatka, Karens geliefde. Hij was ook politieagent, en hij was in diensttijd omgekomen. Karen dacht dat ze wel bekend was met het effect van een plotselinge gewelddadige dood op de achterblijvers. Maar totdat ze het zelf meemaakte, had ze niet beseft hoezeer het een scheidslijn door je leven trok. Ze had het gevoel dat de banden tussen haarzelf en de rest van haar leven waren verbroken. In het begin kon ze het niet uitstaan om met iemand te praten over wat er was gebeurd en wat het betekende, omdat niemand anders haar specifieke ervaring kon delen.

Toen had Jimmy, die Phils baas was geweest, op een maandagavond met een fles gin bij haar appartement voor de deur gestaan, en Karen wist instinctief dat hij met dezelfde problemen worstelde als zij. Ze deden er allebei een tijdje over – lange avonden met gesprekken over werk, Schotse politiek en de tekortkomingen van hun collega’s – maar uiteindelijk verbraken ze hun stilte en deelden ze hun verdriet.

En nu was het een vast gebruik geworden. Jimmy’s vrouw had Karen op de kerstborrel van zijn team verteld dat de gin goedkoper was dan de therapeut en dat het haar man goeddeed. Het was een soort goedkeuring, een manier om te zeggen dat ze Karen niet als een bedreiging voor haar huwelijk zag. Maar goed, Karen had zichzelf nooit als een bedreiging voor iemands huwelijk gezien. Ze wist dat ze het soort vrouw was dat mannen ofwel afschreven of als de zus behandelden voor wie ze een beetje bang waren. Alleen Phil had daar ooit doorheen gekeken. Alleen Phil had haar ooit echt gezien.

‘Ik zat daar naar die vrouwen te luisteren, en ik kon niet anders dan aan jou en Phil en de rest van jullie team denken. Als ik deel had uitgemaakt van het Moordpreventieteam, zou ik daar dan gezeten kunnen hebben zonder iets te zeggen? Het antwoord was duidelijk,’ zei Karen.

‘Je zou het jezelf nooit vergeven als je je mond had gehouden en er iets ergs gebeurde.’